

عنوان مقاله:

کاروانسرای گمشده میانجوب

محل انتشار:

چهارمین کنگره تاریخ معماری و شهرسازی ایران (استان تهران) (سال: 1396)

تعداد صفحات اصل مقاله: 16

نویسنده:

سیاوش درودیان - دکترای مرمت بناها و بافت های تاریخی گروه مرمت بناها و بافت های تاریخی، دانشکده هنر و معماری واحد تهران جنوب، دانشگاه آزاد اسلامی

خلاصه مقاله:

یکی از مهم ترین راه های دوره قاجار، راهی بود که دارالخلافة را به مناطق غرب کشور و از آنجا به عثمانیو سپس به اروپا متصل می کرد. در دوره ناصری بر سر این راه مهم چاپارخانه ها و کاروانسراهای زیادی ساخته شد که نام «میانجوب» هم به شکل چاپارخانه و هم به شکل کاروانسرا آورده شده است. اما ناگهان در منابع تاریخی دیگر نامی از این بنا برده نمی شود. در هیچ یک از پژوهش های اخیر نیز اشاره ای به این بنا نشده و حتی جای آن نیز بر ما مشخص نیست. برای پی بردن به وضعیت و مشخصات این بنا با مطالعه منابع تاریخی دوره قاجار به بررسی امکان وجود این کاروانسرا در محل مفروض بین تهران و کرج که امروزه به نام وردآوردمشهور است پرداخته و با مطالعه نقشه های تاریخی و بررسی عکسهای هوایی قدیمی، فرضیه اثبات شده است. هم زمان بر اساس این مطالعات وجه تسمیه اثر، نام بانی اثر و تصویر وی نیز از منابع تاریخی استخراج شده و با اثبات فرضیه و یافتن کاروانسرا و نام جدید آن، نقشه ها، عکس ها و وجه تسمیه جدید آن پیدا شده است. نتیجه این مطالعه نشان می دهد که ابتدا چاپارخانه ای در اوایل دوره سلطنت ناصرالدین شاه در حوالی وردآورد فعلی ساخته شده بوده که به دلیل قرار گرفتن در کنار نهری که از رود کرج به سمت تهران می رفته، به نام میانجوب معروف شده بوده است. سال ها پس از آن مرد خیری به نام میرزا زین العابدین خان البرزکاروانسرای در همان محل بنا می کند که پیش از اتمام آن خود در میگذرد. از اوایل قرن بیستم به بعد به دلیل سنگی بودن دیواره ای بیرونی کاروانسرا، نام کاروانسرا به کاروانسرای سنگی تغییر پیدا کرده و نام قبلی آن به فراموشی سپرده شده است. بر اثر تعریض جاده تهران کرج در دهه پنجاه شمسی (هفتاد میلادی) بخشی از دیواره های جنوبی بنا تخریب شده و در اثر اقدامات عمرانی بعدی، کل کاروانسرا نابود شده است. روشن شدن جایگاه، وجه تسمیه، بانی، نقشه ها و تصویرهای کاروانسرای میانجوب درک روشن تری از کل این راه مهم دوره قاجار که هنوز بخش های مهمی از آن در هاله ابهام است در اختیار خواننده قرار می دهد.

کلمات کلیدی:

کاروانسرای میانجوب، چاپارخانه میانجوب، راه تهران کرج، دوره ی قاجار

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/2040602>

